Nr. 74.

FREDERYK AUGUST

z Bożéy Łaski Król Saski Xiąże Warszawski etc.

Wszem w obec i każdemu z osobna komu o tém wiedzieć należy, wiadomo czyniemy, że Sąd Nasz Kassacyiny Xięstwa Warszawskiego wydał wyrok następuiący:

Działo się w Warszawie w Pałacu zwykłych posiedzeń Rady Stanu Krasińskich *zwanym, na posiedzeniu zgromadzonego Sądu Kaſsacyinego, dnia dwódziestego drugiego Mca Listopada tysiąc ośmset iedenastego Roku.*

SĄD KASSACYINY

Xięstwa Warszawskiego.

W sprawie kryminalnéy Joanny z Nosarzewskich Olszewskiéy, Kazimierza Lubowickiego, i Franciszka Lehnarda, przy obronie z urzędu przydanych Mecenasów Leonarda Zieleniewskiego i Xawerego Kiedrzyńskiego zanoszących rekurs przeciw wyrokowi Sądu Sprawiedliwości kryminalnéy Departamentów Płockiego i Łomżyńskiego w dniu dwudziestym czwartym Września roku zeszłego tysiąc ośmset dziesiątego na oskarżenie publiczne zapadłemu;

Maiąc sobie z Akt sądowych, rapportem Kommissyi Podań i Instrukcyi przedstawiony następuiący stan sprawy:

Trzey rekursuiący obwinieni zostali, o zabóystwo popełnione na osobie Pawła Olszewskiego Joanny z Nosarzewskich męża, właściciela części szla-

checkiey we wsi Stendach Olszewie w powiecie Mławskim Departamencie Płockim,

Sąd wyrokuiący nayprzód co do prawnego ustanowienia *corporis delicti*, uznał iż obdukcya nie iest dostateczną, ponieważ oprócz głowy, inne wydrążenia rozbieranemi nie były, przez wzgląd iednak na §. 835. prawa kryminalnego rządu zeszłego stanowiący:

„iż kto rozmyślnie zabóystwo popełnia, nie może bydź uwolnionym od zasłużonéy kary, dla téy iedynie przyczyny, że zabity prócz tego bliskim był śmierci;"

przez wzgląd nadto na §. 836. tegoż prawa wskazuiący:

„zwyczayną karę morderstwa, gdzie przy udowodnieniu zamiaru pozbawienia życia, zadanych w tym celu uszkodzeń, i nastąpionéy po nich śmierci, okoliczność ta że śmierć była skutkiem czynu, z innego źrzódła nie tylko z samego wyznania winowaycy, chociażby tylko z podobieństwem do prawdy widzieć się daie,"

uznał, iż *corpus delicti* było w prawnym sposobie wyiaśnione;

Co zaś do ocenienia popełnionéy zbrodni, przyiąwszy tę zasadę iż dokonane zabóystwo, w myśl §. 826. prawa kryminalnego należy do rzędu zabóystw rozmyślnych w prawie morderstwami zwanych, iż toż zabóystwo należy do rzędu morderstw zmownych, stosownie do §. 839. tegoż prawa; rozbieraiąc nayprzód czyn Joanny Olszewskiéy osądził, iż odwołanie dwukrotnie uczynionych wyznań, popartych zeznaniami spółobwinionych i świadków na żaden wzgląd nie zasługuie, iż prócz tego okoliczność ta w iakim stopniu rzeczywiście przyłożyła się Olszewska do śmierci męża swoiego, żadnego równie na sprawę mieć nie może wpływu, gdyż nayprzód według §. 64. z pomiędzy kilku osób przyczyniaiących się do wykonania zbrodni, każda z nich iako sprawca karaną bydź winna; powtóre według §. 73. skoro kilka osób się łączy do spólnego wykonania zbrodni, w ten czas każda z nich odpowiedzialną iest za wszystkie umówione czyny, chociażby do iednego tylko czynnie się przykładała; usunąwszy zatém powyższe okoliczności uznał Sąd wyrokuiący Joannę Olszewską winną kary mężobóystwa §. 874.

prawa kryminalnego przepisanéy, z zaostrzeniem nadto teyże kary z powodu, iż była początkiem zbrodni, i łącznie ią z kilką osobami popełniła, stosownie do §§. 65. i 66. tegoż prawa; zważaiąc atoli Artykuł XI. Ustawy Seymowéy ośmnastego Marca tysiąc ośmset dziewiątego pod tytułem *zmiany w prawodawstwie kryminalném*, iedynie prostą karę miecza przeciw niéy zawyrokował;

W równym co do stopnia zbrodni uważał stosunku Kazimierza Lubowickiego, z tą ieszcze różnicą iż powodowany zyskiem dopuścił się morderczego łupieztwa, a stosownie do §. 1193. prawa kryminalnego zasłużył na karę kołem bicia od dołu; przez wzgląd atoli na Artykuł VII. wspomnionego prawa seymowego, skazał go Sąd wyrokuiący na prostą karę miecza, z położeniem na kole ciała winowaycy po śmierci.

Oceniaiąc nakoniec przestępstwo Franciszka Lehnarda, przyznał mu ten sam stopień zbrodni, powiększony ieszcze dopełnieniem morderstwa na własnym panu; zważywszy iednak wiek iego młody, szczere wyznanie i odkrycie spółczyńców, namowę Olszewskiey, i stan piiaństwa w czasie wykonania zbrodni, na mocy przepisów §§. 58. 89. i 18. prawa kryminalnego zmienił karę śmierci, na karę nadporządkową dziesięcioletniego więzienia w domu kary i poprawy, oraz pięćset rózg chłosty.—

Przeciw temu wyrokowi, Mecenas Zieleniewski, co do Joanny Olszewskiéy i Lehnarda, Mecenas Kiedrzyński co do Lubowickiego, zanosząc rekurs utrzymuią zgodnie, —iż Sąd wyrokuiący uchybił w ocenieniu dowodów, co do Olszewskiey i Lubowickiego, a oprócz tego co do Lehnarda, nie dał dostatecznego względu na okoliczności karę zmnieyszaiące,—

Odwołuiąc się do §§. 162. 164. i 165. Ordynacyi kryminalnéy nakazuiących zupełne otworzenie głowy, piersi i żywota przy obdukcyi i sekcyi ciała, wnoszą iż w przypadku ninieyszym nie miał Sąd dostatecznego dowodu gwałtownéy śmierci, a przez to samo zwyczaynéy kary śmierci przeciw obwionionym wyrokować nie mógł;

Utrzymuią daléy iż Sąd wyrokuiący bez obrazy prawa, nie mógł w ninieyszéy sprawie przyiąć za rzecz dowiedzioną, że Paweł Olszewski isto-

istotnie z rąk rekursniących zginął; obwinieni bowiem przyznali się że nieboszczyka postronkiem dusili, lekarze zaś w opinii swoiéy uznali, że uderzenia kiiem w głowę sprawiły mdłość śmiertelną, a do tych uderzeń ani się rekursuiący przyznali, ani o nie przekonanemi nie byli; stąd wnoszą iż przyznanie się obwinionych do uduszenia przeciwko nim zupełnego nie stanowi dowodu, gdy prawo w §. 376. Ordynacyi kryminalnéy, stanowi; —

„iż skoro główna iaka okoliczność nie zgadza się z wyznaniem winowaycy, natenczas przyznanie się iego nie stanowi zupełnego dowodu.” —

Trzecim zarzutem obrońców iest, iż nie zostało zupełnie wyiaśnionėm, kto iaki miał udział przy wykonaniu zbrodni, i kto istotnie Pawła Olszewskiego życia pozbawił, a mianowicie nie miał Sąd wyrokuiący zupełnego dowodu przeciw rekursuiącéy Olszewskiéy, gdy ią sądził nie z innych dowodów lub świadectw, lecz tylko z zeznań spółobwinionych, i z własnego przyznania, które ona w końcu odwołała; przywodząc tu obrońcy zasady przepisy §§. 4. 5. 300. i 302. Ordynacyi kryminalnéy, wnoszą iż przy niedostatku prawnego dowodu Sąd wyrokował przeciw zacytowanym przez siebie §§. 874. 839. i 1193. prawą kryminalnego i że w razie ninieyszém według obmowy §. 391. Ordynacyi kryminalnéy kara tylko nadzwyczayna mogła mieć mieysce —

Nad to co do samego Franciszka Lehnarda, wnosi Mecenas Zieleniewski, iż tenże rekursuiący

1. w czasie popełnienia zbrodni był piianym i to nie z winy własnéy, lecz przez panią swoią upoiony został;
2. że samo położenie przez niego poduszki na głowie uduszonego nie mogło sprawić śmierci;
3. że podług Artykułu 17. prawa kryminalnego, iako lat nie maiący, mógł bydź tylko na ciele skarconym, lecz nigdy podług surowości praw kryminalnych karanym.

Ogólnie zaś wnioskiem iest rekursuiących; iżby zaskarżony wyrok stosownie do Organizacyi Sądu Kassacyinego artykułu 10. pod liczbą 1. i 2. skassowanym, i sprawa w celu powtórnego rozsądzenia innemu Sądowi Sprawiedliwości kryminalnéy odesłaną została; —

Po wysłuchaniu rapportu Kommissyi Podań i Instrukcyi oraz wniosków Królewskiego przy Sądzie swoim Prokuratora, odpieraiącego powyższe powody rekursu;

SĄD KASSACYINY

Zapatrzywszy się na §§. 809. 836. i 859. Prawa kryminalnego, których szczególne przepisy z przepisami obdukcyi i Sekcyi ciała porównane, ustanawiaią dostateczny wniosek, że ogólnie w duchu prawodawstwa rządu zeszłego kara zwyczayna zbrodni może mieć mieysce, chociażby obdukcya i sekcya ciała opuszczona, lub niedokładnie uskuteczniona została;

zważywszy

iż Sąd wyrokuiący, uznaiąc na mocy świadectwa obdukcyinego, na mocy przyznań rekursuiących, na mocy zasady prawnéy w §. 809. prawa kryminalnego wyrażonéy, że śmierć Pawła Olszewskiego była skutkiem czynu rekursuiących, nie obraził wyraźnego prawa;

zważywszy

iż w myśl §§. 73. i 64. tegoż prawa nie wyiaśniona okoliczność kto i w iakim sposobie przyłożył się czynnie do zamordowania Pawła Olszewskiego, i iaki do téy zbrodni każdy z rekursuiących miał udział, żadnego z nich od zwyczaynéy kary nie uwalnia;

zważywszy

przepisy Ordynacyi kryminalnéy w §§. 378. i 379. obięte, na mocy których Sąd wyrokuiący z godnie z prawem, usunął poźnieysze odwołanie Olszewskiéy nic takiego nie maiące w sobie coby pierwiastkowe iéy dwukrotne przyznania osłabić mogło;

zważywszy

w szczególności co do Franciszka Lehnarda, że zarzucane zgwałcenie §. 17. prawa kryminalnego co do wieku skazanego, na żaden wzgląd nie zasługuie dla tego, iż przepis powyższego §. porównany z §. 26. tyt, 1. Części I. prawa powszechnego Pruskiego do rekursuiącego Lehnarda, iako w dniu popełnionéy zbrodni, według złożonéy w aktach metryki lat szesnacie miesięcy cztery i pół liczącego stosowanym bydź nie może;

zważywszy

iż stan piiaństwa tegoż Lehnarda w czasie dokonania zbrodni, w myśl §§. 22. i 16. prawa kryminalnego od kary go nie uwalnia, Sąd zaś wyrokuiący nie pominął należnego względu na inne okoliczności karę zmnieyszyć mogące, gdy karę zwyczayną §. 1193. przepisaną zmienił na karę nadporządkową; —

zważywszy zatém

iż tenże Sąd wyrokuiący przywiedzionym przez siebie §§. 874 i 1193. prawa kryminalnego oraz Art: VII. i XI. prawa seymowego 28. Marca 1809 roku w niczém co do stopnia kary, w miarę udowodnionéy zbrodni nie uchybił.

Rekurs skazanych Joanny z Nosarzewskich Olszewskiéy, Kazimierza Lubowickiego i Franciszka Lehnarda rozwiązuiąc:
tenże rekurs odrzuca — mocą ninieyszego wyroku.

(podpisano) S. Potocki Prezes.
L. (S.)
Osiński Pisarz S. K.

Wydrukować

Felix Łubienski
Minister Sprawiedliwości.

Zgodno z Oryginałem

(L. S.) *Antoni Joneman*
Sekretarz Jeneralny